

Évtizedekig lappangó Hajnóczy Péter-kéziratok váltak kutathatóvá: Megnyílt a digitális Hajnóczy-archívum

Hajnóczy Péter (1942–1981) nyolcvanas évek óta részben lappangó, évtizedekig csak korlátozottan kutatható hagyatéka most először vált nyilvánosan hozzáférhetővé az ELTE HTK [Irodalomtudományi Kutatóintézet szemantikus adatbázisában](#). A digitális gyűjtemény csaknem tízezer oldalnyi kéziratot, levelezést, hivatalos iratot, fotót és tárgyi dokumentációt tartalmaz.

Hajnóczy Péter a hetvenes-nyolcvanas évek egyik legkülönösebb és legrejtélyesebb magyar prózaírója volt, akit az olvasók leginkább *A fűtő* (1975) című parabola, *Az elkülönítő* (1975) című szociográfia és *A halál kilovagolt Perzsiából* (1979) című kisregény szerzőjeként ismerhetnek. A Kádár-kor legendás alkoholista írójának, vagy ahogy Krasznahorkai László hívta a Nobel-díj átvételkor mondott köszönőbeszédében: a „legmegrázóbb magyar novellistának” a hagyatéka hosszú időre eltűnt a nyilvánosság elől. Az anyag Hajnóczy 1981-ben bekövetkezett halála után több mint harminc évig gyakorlatilag hozzáférhetetlen volt, és később is csak erősen korlátozott feltételek mellett lehetett kutatni. [Most először vált teljességében elérhetővé az irategyüttes a digitális térben.](#)

Az ELTE HTK Irodalomtudományi Kutatóintézet adatbázisa nemcsak a kéziratok fotóit teszi elérhetővé, hanem részletes leírásokat és összekapcsolt adatstruktúrát is kínál. A projekt egyik különlegessége, hogy a hagyományos kéziratári katalógus logikáját egy szemantikus tudásgráf-rendszerrel ötvözi: minden dokumentum egy kapcsolódó hálózat részeként jelenik meg. Ez lehetővé teszi, hogy a kutatók és az érdeklődők ne csupán dokumentumokat böngésszenek, hanem összefüggéseket is feltárjanak.

Az adatbázisban például lekérdezhető, hogy kik leveleztek Hajnóczyval egy adott évben, hogyan alakultak egy-egy novella szövegváltozatai, vagy milyen motívumok kapcsolják össze az életmű különböző rétegeit.

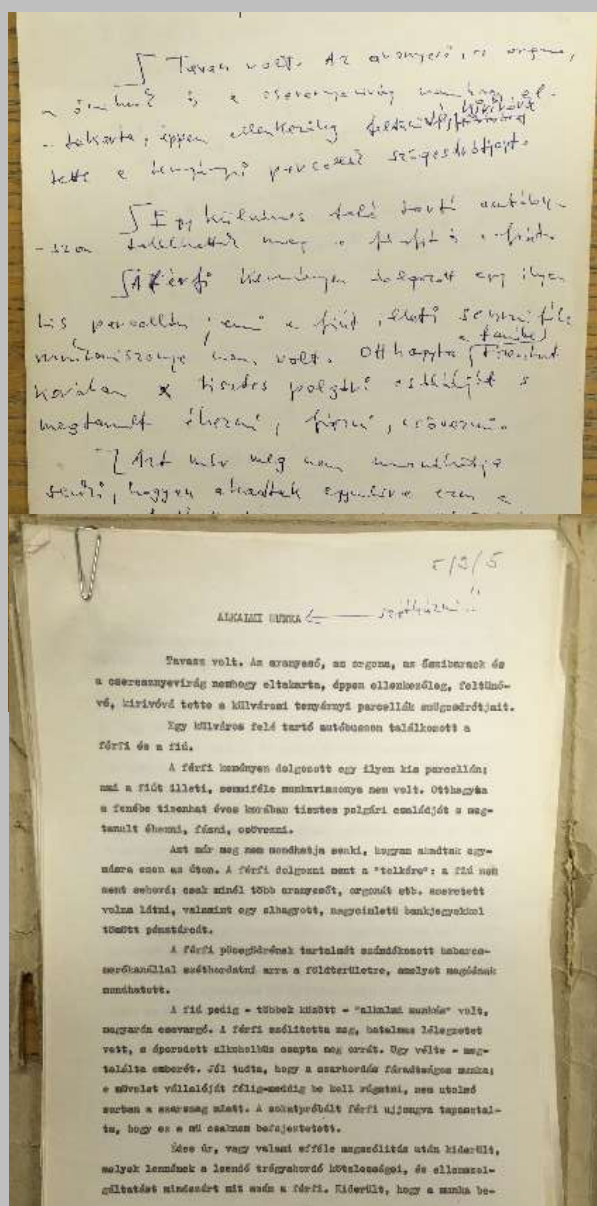
A hagyatéka különösen izgalmas része, hogy Hajnóczy művei sok esetben közvetlenül épültek személyes dokumentumokra. A [fennmaradt levelezés egyes részletei](#) szó szerint visszaköszönnek a szövegeiben, ahogyan a tárgyi hagyatéka darabjai (pl. egy cipőkanál) is irodalmi szerephez jutnak. Az archívum tehát egy teljes személyes és poétikai univerzumot tesz rekonstruálhatóvá, ekként az első ilyen megvalósult vállalkozás a hazai számítógépes bölcsészetben.

A gyűjteményben az ismert prózák kéziratai mellett hivatalos iratok, életrajzi dokumentumok és több tucat jegyzetelt könyv is megtalálható. A fennmaradt kötetek között megtalálható például [Bulgakov *A Mester és Margaritája*](#), de a [Büntető Törvénykönyv](#) egy példánya is.

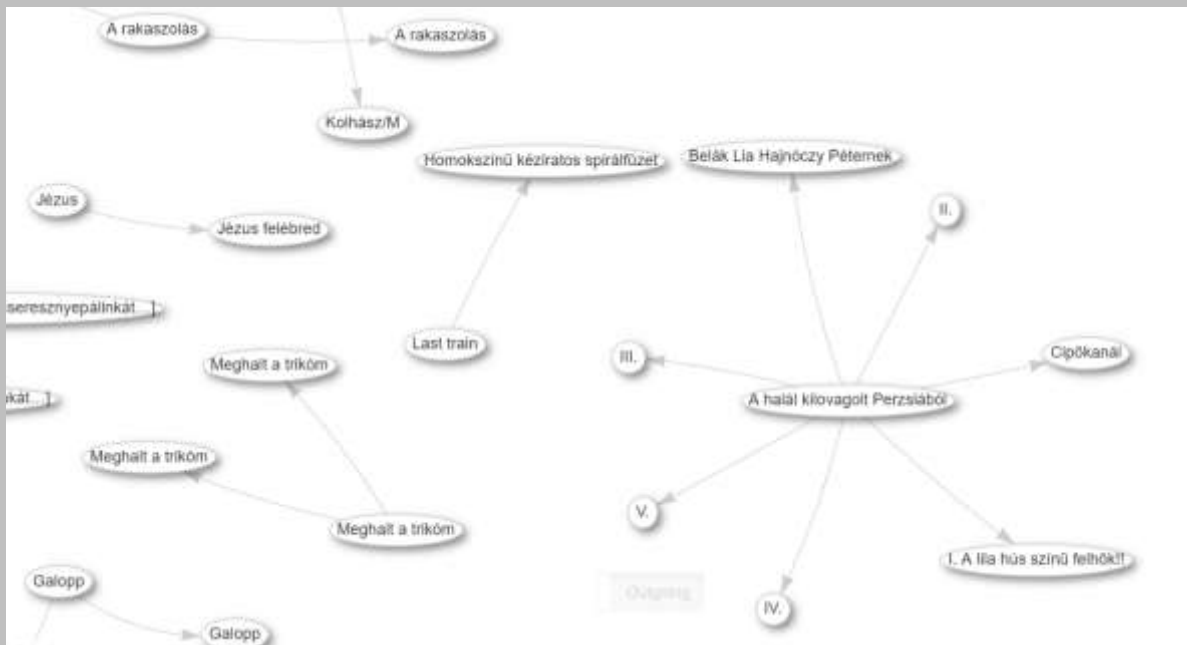
A Hajnóczy Péter hagyatéki adatbázis és [bibliográfia](#) az örökös, Végh Ágnes jóváhagyásával szabadon hozzáférhető az *ITIdata* oldalán. A projekt a Miskolci Egyetem és az ELTE HTK Irodalomtudományi Kutatóintézet együttműködésében a Digitális Örökség Nemzeti Laboratórium keretében valósult meg. A készítők a 19. és a 20. századi irodalom kutatói, a szemantikus adatbázis felelős szerkesztője, Dobás Kata, az ELTE HTK Irodalomtudományi Kutatóintézet munkatársa, és a projekt szakmai felelőse, Ludmán Katalin, a Miskolci Egyetem adjunktusa.

1. kép: Kézíratos jegyzetek a Hajnóczy-hagyatékban.

2. kép: Az *Alkalmi munka* című szöveg kézirata és tisztázott gépiratpéldánya.

3. kép: A szemantikai kapcsolatokat bemutató ágrajz egy részlete.

4. kép: Naptárlap 1975-ből.

A 2022-2.1.1-NL-2022-00009-es számú projekt a Kulturális és Innovációs Minisztérium Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, a 2022-2.1.1-NL pályázati program finanszírozásában valósult meg.

További információval, interjúlehetőséggel, valamint a projekthez kapcsolódó nagy felbontású képanyaggal kapcsolatban kérjük, keressék a kapcsolattartókat az alábbi elérhetőségeken.

A képek felhasználása csak a forrás megjelölésével engedélyezett. Minden kép forrása az ELTE HTK Irodalomtudományi Kutatóintézet Hajnóczy Péter hagyatéki adatbázisa: Palkó Gábor, Fellegi Zsófia, Dobás Kata (szerk.): *ITIdata*, Irodalomtudományi Intézet – DigiPhil, Budapest:2023, doi: 10.5281/zenodo.8106084

Kapcsolat

DIGIPHIL projekt

contact@digiphil.hu

Dobás Kata

ELTE HTK Irodalomtudományi Kutatóintézet
dobas.kata@abtk.hu

Ludmán Katalin

Miskolci Egyetem
katalin.ludman@uni-miskolc.hu